

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеуге шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2026 жылдың 1 жартыжылдығының қорытындылары

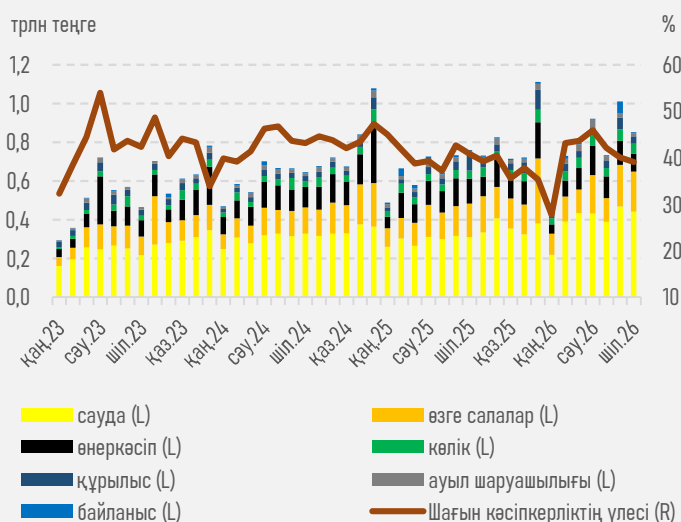
Негізгі үрдістер

- Бірінші жартыжылдықтың қорытындысы бойынша шағын бизнестің банк қаржыландыруына деген сұранысы тұрақты күйінде қалды. Өтінімдер саны небәрі 1,2% ж/ж өсіп, 1,8 млн-ға жетті, бұл бір жыл бұрынғы 11,7% өсімге қарсы.
- Бұл ретте жартыжылдық ішінде өтінімдер саны қатарынан екі тоқсан бойы қысқарды: I тоқсанда 4,5% т/т және II тоқсанда тағы 0,8% т/т, бұл шағын бизнес тарапынан несие сұранысының біртіндеп салқындап жатқанын көрсетеді.
- Қаржыландырудың жоғары құны, салық заңнамасындағы өзгерістерге бейімделу және («Өрлеу» бағдарламасын қоса алғанда) жекелеген мемлекеттік қолдау бағдарламалары параметрлерінің өзгеруі тежеуші факторлар болып қала берді.
- Сонымен қатар, банктер шағын бизнеске арналған ұсыныстарын дамытуды жалғастырды — сату арналарын кеңейтіп, кредиттеу мерзімдері мен лимиттерін ұлғайтты, өтінімдерді қарау мерзімдерін қысқартты және скорингтік модельдерді жетілдірді. Бұл сұраныстың баяу динамикасы жағдайында банктік ұсыныстың қолжетімділігін қолдады.
- Осыған орай, шағын бизнес өтінімдерінің мақұлданған орташа үлесі бірқалыпты 32,8%-дан 33,6%-ға дейін өсті. Тұтастай алғанда бизнес бойынша бұл өсім айқынырақ байқалды (41,0%-дан 44,1%-ға дейін), бұл банктердің шағын бизнестің несиелік тәуекелін бағалауда салмақтырақ көзқарасты ұстанып отырғанын көрсетуі мүмкін.
- Бұл ретте әлеуетті қарыз алушылардың қаржылық жағдайы жалпы алғанда жақсарды: қаржылық жағдайы күрделі деңгейдегі шағын бизнес субъектілерінің үлесі 38,9%-дан 33,8%-ға дейін төмендеді. Дегенмен, бұл көрсеткіш орта және ірі бизнеспен салыстырғанда әлі де едәуір жоғары болып отыр. Бұл мақұлдау деңгейіндегі айырмашылықтарға сәйкес келеді.
- Өтінімдер санының шамамен өзгеріссіз қалуына және олардың мақұлдану үлесінің біркелкі өсуіне қарамастан, шағын бизнеске берілген жаңа қарыздар көлемі 21,2% ж/ж артып, 14,6 трлн-ға жетті.

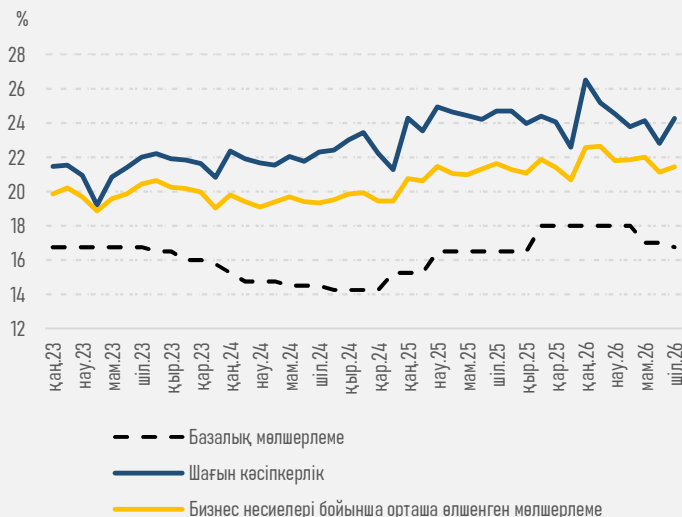
- Нәтижесінде, корпоративтік кредиттеу көлеміндегі шағын бизнестің үлесі 41% деңгейінде сақталды. Осылайша, несиелеудің ақшалай көлемінің өсуі кіріс өтімдер ағымының кеңеюімен емес, іс жүзінде ұсынылған қаржыландыру параметрлерімен айқындалды.
- Баға шарттары салыстырмалы түрде қатаң күйінде қала берді: орташа мөлшерлеме бір жыл бұрынғы 24,3%-бен салыстырғанда 24,5%-ды құрады, бұл тұтастай алғанда бизнес бойынша орташа көрсеткіштен — 22,0%-дан жоғары болып қалды.
- Сонымен қатар, жартыжылдық ішінде кредиттеу құны базалық мөлшерлеменің төмендеуі әсерінен едәуір төмендеді — қаңтардағы 26,5%-дан маусымдағы 22,8%-ға дейін, бұл жаңа сұраныс үшін баға шарттарын біртіндеп жақсартуға септеседі.
- Шағын бизнес қаржыландыру мерзімдері бойынша басқа сегменттерден едәуір ерекшеленеді. Ұзақ мерзімді несиелерге берілген көлемнің 51%-ы тиесілі, ал тұтастай алғанда бизнес бойынша бұл көрсеткіш 36%-ды құрайды. Мұндай құрылым инвестициялар мен негізгі қорларды қаржыландыруға бағытталған мемлекеттік қолдау бағдарламаларын белсендірек пайдаланумен де байланысты болуы мүмкін және портфельдің өсуіне ықпал етеді.
- Жартыжылдық ішінде шағын бизнеске берілген несиелер сомасы 12,7%-ға артып, 19,1 трлн-ға жетті, ал жылдық мәнде 32,7%-ға өсіп, жиынтық бизнес-портфельден едәуір жылдам қарқын көрсетті.
- Нәтижесінде, корпоративтік берешектегі шағын бизнестің үлесі жыл басындағы 43,7%-дан 46,8%-ға дейін өсті, соның арқасында шағын бизнес портфель көлемі бойынша ең ірі сегмент мәртебесін сақтап отыр.
- Портфельдің жедел кеңеюі аясында мерзімі өткен берешек үлесі 3,4%-дан 4,5%-ға дейін өсті. Бұл ретте банктер жаңадан берілетін қарыздарға қатысты салмақты көзқарасты сақтап отыр, бұл мақұлдау динамикасының біршама бәсеңдегенінен көрініс табады.
- Екінші жартыжылдықта бұл сегменттің динамикасы қаражат құнына, мемлекеттік қолдау бағдарламаларының параметрлеріне және жаңа несие сұранысының сапасына байланысты болуы мүмкін.

Кәсіпкерлік субъектілеріне кредит беру серпіні мен пайыздық мөлшерлемелер*

Кәсіпкерлік субъектілеріне берілген кредиттер

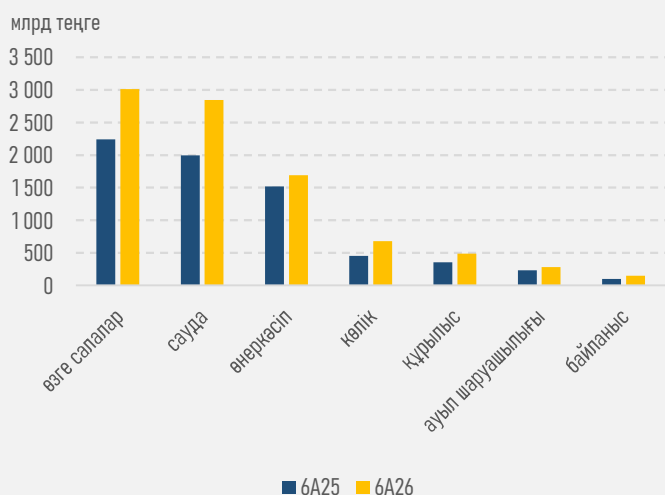

Кәсіпкерлердің кредиттері бойынша пайыздық мөлшерлемелер*

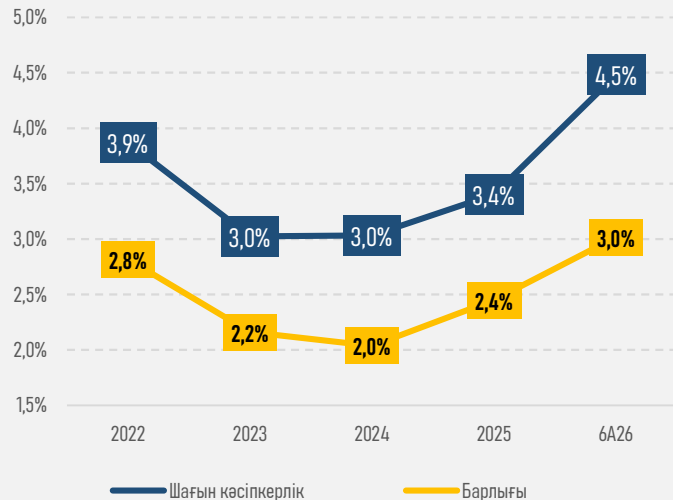

Кәсіпкерлерге берілетін кредиттер портфелі мен мерзімі өткен берешек деңгейі*

Кәсіпкерлік субъектілеріне кредиттер портфелі, млрд теңге

Мерзімі өткен берешек деңгейі

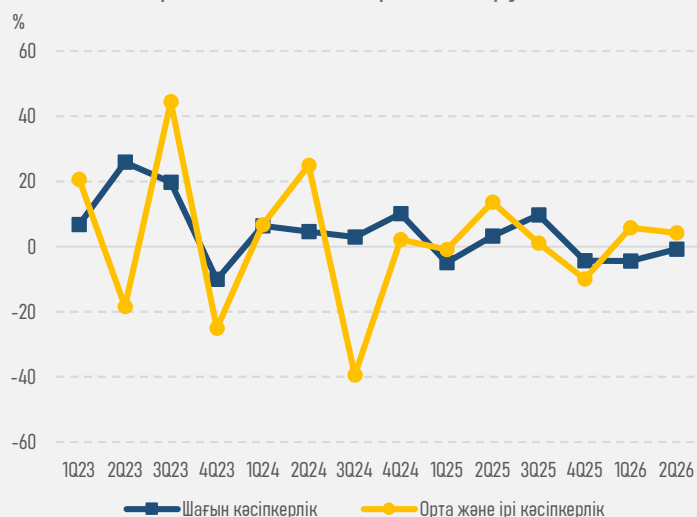
* Дереккөз: КРҰБ

1банк секторы-ЕДБ + ҚДБ *

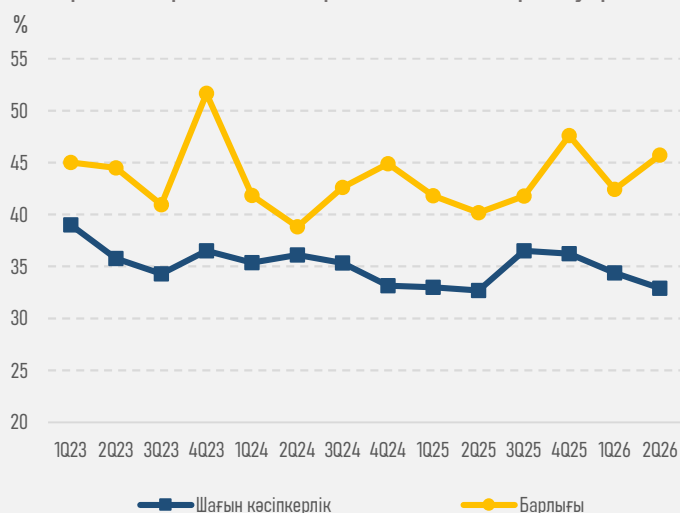
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2026

Несиеге өтінімдердің өзгеру динамикасы және өтінімдер бойынша мақұлдау пайызы

Кредиттік өтінімдердің өзгеруі т/т

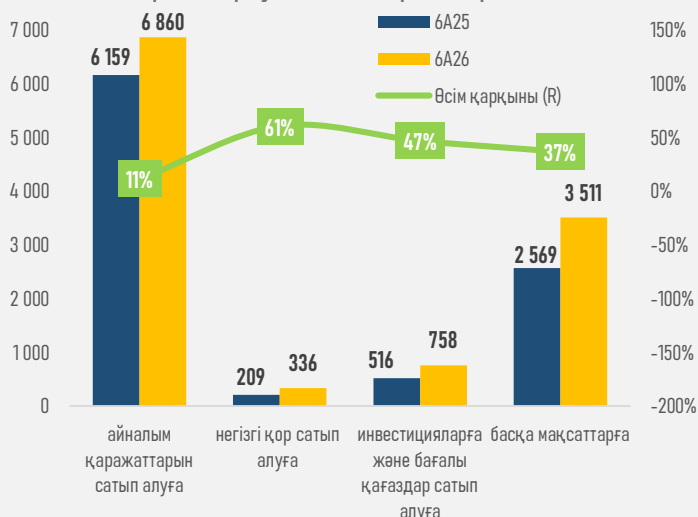

Кредиттерге өтінімдер бойынша мақұлдау үлесі

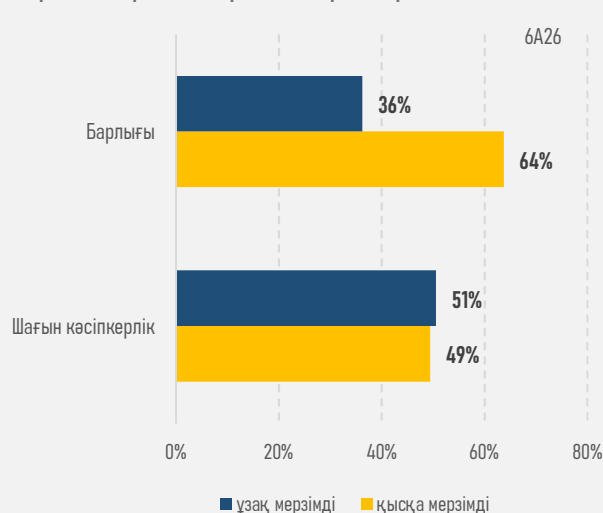

Қарыздарды тарту мақсаттары және бизнестің ұзақ мерзімді кредиттерінің үлесі*

Қарыз тарту мақсаттары, млрд теңге

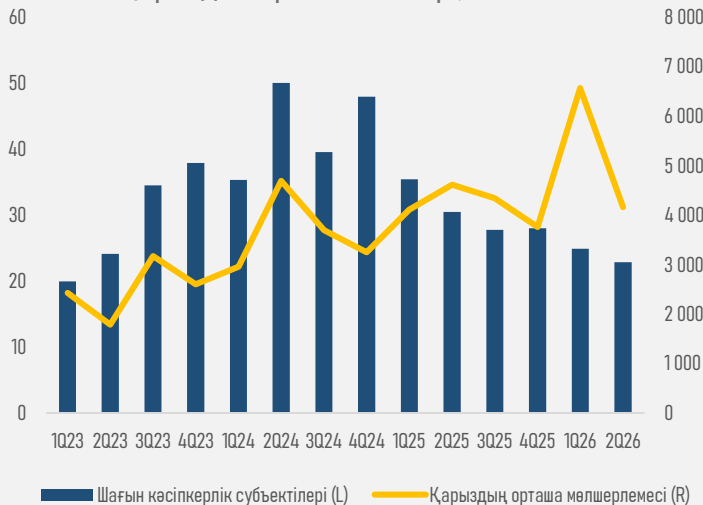

Берудегі ұзақ мерзімді кредиттердің үлесі (1 жылдан астам)

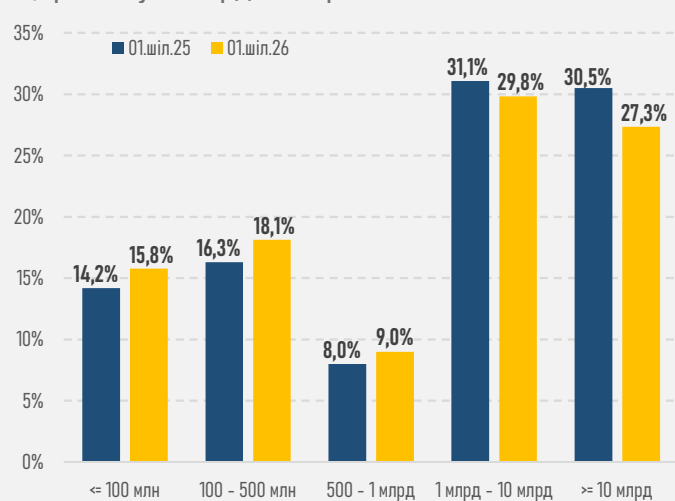

Қарыздың орташа мөлшері және қарыз алушылардың қарыз сомасы бойынша бөлінісі*

Қарыздың орташа мөлшері, млн теңге

Қарыз алушылардың қарыз сомасы бойынша бөлінісі

* Дереккөз: ҚРҰБ, БКБ

Резюме

Шағын бизнес корпоративтік кредиттеуде маңызды рөл атқаруын жалғастыруда, оған жаңа берілген қарыздардың 41%-ы және бизнес портфелінің жиынтық берешегінің 47%-ы тиесілі. Бұл ретте бірінші жартыжылдықта сегменттің өсу сипатының өзгергені байқалды. Жаңа өтінімдер ағымы іс жүзінде кеңейюін тоқтатты, ал берілген қарыздар көлемі мен несие портфелі өсуін жалғастыра берді. Бұл сегменттің әрі қарайғы динамикасы өтінімдер санының өсуіне емес, іс жүзінде ұсынылатын қаржыландыру көлеміне көбірек тәуелді екенін көрсетеді.

Шағын бизнесте жаңа қарыздардың жартысынан көбі бір жылдан асатын мерзімге тиесілі, ал жалпы алғанда корпоративтік нарықта бұл көрсеткіш үштен бірінен сәл ғана асады. Сондықтан берілген қарыздар банк қалдықтарында жылдамырақ жиналады: жартыжылдық ішінде портфель 12,7%-ға өсті, ал тұтастай алғанда корпоративтік кредиттеу бойынша өсім небәрі 5,4%-ды құрады. Осылайша орта бизнес бойынша беру қарқыны жоғары болғанына қарамастан (+56,2%), қалыптасқан несие портфелінің көлемі бойынша ең ірі сегмент болып дәл осы шағын бизнес қалып отыр.

Сонымен қатар сұраныстың мөлшерлік құрылымы өзгеруде. Келіп түскен өтінімнің орташа сомасы Т32,9 млн-нан Т23,8 млн-ға дейін төмендеді, ал портфельде Т10 млрд-тан асатын қарыздардың үлесі қысқарып, кішірек диапазонды несиелердің үлесі өсті

Осылайша жиынтық берілімдердің өсуі қаржыландыруға арналған әдеттегі сұраныстың іріленуімен сүйемелденбейді, бұл шағын бизнесті ірірек корпоративтік сегменттерден ерекшелендіреді.

Портфельдің жедел кеңеюі мерзімі өткен берешек үлесінің 4,5%-ға дейін өсуімен қатар жүріп жатыр. Бұл ретте банктер жаңадан берілетін қарыздарға қатысты салмақты көзқарасты сақтап отыр, бұл жалпы нарықпен салыстырғанда мақұлдау динамикасының біршама бәсеңдегенінен көрінеді. Мұндай үйлесім жаңа қарыз алушылардың сапасына назар аудара отырып, кредиттеу көлемін қолдауға мүмкіндік береді.

Екінші жартыжылдық үшін баға шарттарының өзгеруі маңызды фактор болуы мүмкін. Бірінші жартыжылдықта несие құнының орташа көрсеткіші өткен жылғы деңгейден сәл жоғары болғанымен, маусым айына қарай мөлшерлеме қаңтар айының деңгейімен салыстырғанда едәуір төмендеді. Қаражат құнының әрі қарай төмендеуі қолданыстағы мемлекеттік қолдау бағдарламаларымен біріге отырып, несие сұранысын қолдауы мүмкін. Бұл ретте банктердің қарыз алушыларды бағалаудағы салмақты тәсілі жаңадан берілетін қарыздардың сапасын түбегейлі өзгертпей, сегменттің әрі қарай өсуіне ықпал етеді.